

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

XII. Vtrum detur aliquis ordo rationis inter Virtutes Theologicas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

inducendam quamlibet eiusdem intentionem. Non igitur est iusta comparatio.

Ad 3. Virtutes Theologicae augentur specialiter per proprios actus in ratione dispositionis, ut patet, quoad rationem meriti, esto valeat paritas.

QVÆSTIO XII.

Vtrum detur aliquis ordo rationis inter Virtutes Theologicas?

IDEVR nullum dari. 1. Quia ordo actuum, & habituum nascitur ex ordine obiectorum: obiectum autem virtutum Theologicarum est vnum ac simplicissimum, nempe Deus: inter cuius præterea formalitates nullus est ordo virtualis ex parte obiecti, ut nobis quidem videtur, & dicitur in Quæstionibus de Deo. Ergo inter Virtutes Theologicas, & eorum actus, nullus esse potest formalis ordo rationis.

2. Ex vna parte Fides dirigit Spem, & Charitatem, iuxta illud; *Fides quæ per Charitatem operatur.* Operatur enim etiam, licet non vsque ad eam per Spem. Ex alia parte, Charitas est radix omnium virtutum, iuxta illud ad Ephes. 3. *In Charitate radicati, & fundati.* Et hoc ipsum conuenit Spei post Charitatem. Ergo nulla ex his virtutibus est simpliciter prior quam alia, siue re, siue ratione, sed qualibet earum est prior, & posterior aliis duabus secundum quid.

Art. 1. Resp. Inter quolibet duo illud est ratione prius alio, à quo non valet subsistendi consequentia ad aliud, cum valeat & conuerso, ut dictum est in Logica. Dictum autem est nuper quæst. 10. Fidem posse esse sine Spe, & Charitate; & Spem similiter sine Charitate, cum neque Charitas sine Spe, neque vtræque sine Fide esse possit. Igitur Fides est prior ratione, quam Spes, & Charitas; & Spes quam Charitas. Confirmatur, quia habitus concipiuntur in ordine ad actus suos, atque actus Fidei sunt priores natura, & ratione, quam actus Spei, & Charitatis: Natura quidem, quia motus appetitiuus nequit tendere nisi in bonum præapprehensum modo sibi congruenti. Similiter actus Charitatis præsupponit actum Spei. Quia vnusquisque amat bonum, quatenus apprehendit illud esse bonum suum. Per hoc autem, quod sperat se bonum ab aliquo consequi posse, incipit reputare ipsum, in quo Spem habet, quoddam bonum suum. Vnde ex hoc ipso, quod sperat de aliquo, procedit deinde ad amandum ipsum ex Charitate, ut dicit D. Th. 1. 2. q. 62. ar. 4. Ergo Fides est natura prior quam Spes, & Spes, quam Charitas. Idem autem est ordo rationis, quia hic ordo sequitur ordinem naturæ, nisi forte aliunde impediatur, quod in præsentibus non contingit. Exponenda itaque erunt istæ virtutes eo ordine, quo numerantur ab Apostolo dicente. *Nunc autem manent tria hæc, Fides, Spes, Charitas.*

Ad 1. Quod est in se simplex, contingit esse multiplex ratione, & inde consequenter fundare ordinem rationis inter alia, quæ referuntur ad ipsum, iuxta diuersa connotata, ut apparet ex modo dictis, & ex quæst. 3.

Ad 2. Charitas est radix, & forma cæterarum omnium virtutum in esse virtutis, & quoad ordinem perfectum ad vltimum finem, ut dicit D. Th. loco nuper indicato: non verò in esse qualitatis, & secundum conceptum proprium cuiusque virtutis, quoad ea, quæ specialiter sibi conueniunt.

Incipit secunda pars de Fide.

QVÆSTIO XIII.

Vtrum detur Fides, quæ Deo creditur?

IDEVR non dari. 1. Quia implicat dari fidem, quæ credatur nihil dicenti, tam scripto, quam viva voce. Deus autem neutro modo quidquam dicit. Quia quæcumque spectant ad fidem nostram, scripta sunt, & promulgata per homines. Ergo repugnat Fides, quæ de facto Deo credatur.

2. Apostolus ad Rom. 10. 15. describens originem, & munus fidei. *Quomodo ait, credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient, sine prædicante? Quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* Ergo tota fides adhibetur Prædicatoribus missis, quia hi soli audiuntur.

Art. 1. Resp. Plures sunt huius vocis *Fides*, acceptiones apud Sacros, & profanos scriptores; nempe pro fidelitate, fiducia, promissione, adimplentione promissionis, passiva cuiusque existimatione circa eius auctoritatem, & constantiam in promissis; dictam ne conscientia, & similibus, ut ostendunt Valentia, & alij communiter in principio harum quæstionum. Cæterum in præsentibus usurpatur à Theologis promiscuè pro assensu, quo quis credit alteri loquenti, id est, pro habitu, & actu intellectus, quo quis iudicat de re aliqua, prout sibi proponitur per locutionem alterius; mouente ad ita iudicandum auctoritate loquentis. Inquam mouente, quia si feratur de re iudicium conforme quidem dictis alterius, non tamen ob auctoritatem dicentis; sed quia aliunde appareat rem ita se habere prout dicitur, talis actus non erit Fidei, nisi materialiter respectu eius loquentis; nec proprie dicitur ei credi, sed tantum credi, quod ab eo dicitur.

Art. 2. Hinc Fides Theologica, quam, Fidei nomine, absolute semper intelligunt Theologi in præsentibus, dicitur promiscuè tam actus, quam habitus assentiendi Deo loquenti, propter auctoritatem eiusdem; ita ut credatur non solum, quod ab eo dicitur; sed ideo credatur, quia dicitur ab ipso. In qua tamen causali nondum determinamus, an sit de ratione Fidei Theologicae, ut credatur, quod dicitur à Deo, hac præcisè de causa, quia dicitur ab ipso. An verò sufficiat, ut credatur, quia dicitur ab ipso; simulque ob aliquod aliud motiuum partialiter mouens ad credendum. Fieri nimirum potest, ut quis credat duobus idem conformiter affirmantibus, neutri adhibiturus fidem, ex vi præsentis actus, & dispositionis animi, si vterlibet non innuaretur testimonio alterius; & nihilominus talis assensus verè habet rationem Fidei, respectu vtriuslibet eorum. Igitur, quia controuersum est, an hoc modo simul cum Deo aliquid etiam creatum immisceatur in assensu præstito reuelationibus diuinis, solum sumitur Fides, pro nunc, ut abstrahens ab habitu, & actu assentientibus diuinæ locutioni, & rebus per eam significatis: tunc præcisè quia dicuntur à Deo; tunc quia simul adiungitur aliquod motiuum creatum.

Art. 3. Dari de facto fidem saltem actualem alterutro ex his modis, assentientem, seu credentem Deo, certissimam, & manifestissimam pro Catholicis probationem habet ex sacris literis, Matth. 16. *Caro, & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui in Cælis est.* Ad Galat. 4. *Neque enim ego ab homine accepi illud,* neque